

Turvallinen yritys
Teollisuusala

SISÄLLYSLUETTELO:

TURVASTARTTI

- 1. RISKIEN ARVIOINTI**
- 2. TURVALLISUUDEN SUUNNITELMA**
- 3. JÄRJESTYS JA SIISTEYS**

TURVATEOT

- 4. SÄHKÖTURVALLISUUS**
- 5. MURTOSUOJAUS**
- 6. ALKUSAMMUTUS**
- 7. TYÖTERVEYSHUOLTO**
- 8. TIETOTURVALLISUUS**
- 9. YMPÄRISTÖTURVALLISUUS**
- 10. KOULUTUS JA PEREHDYTTÄMINEN**
- 11. TURVALLISUUSTIEDOTTAMIEN**
- 12. TAPATURMAN TAI VAARATILANTEEN TUTKIMINEN**

MUUTA MATERIAALIA

Turvastartti

Riskien arviointi

Riskien arvioinnin tarkoituksena on kartoittaa keskeiset vaarat järjestelmällisesti ennalta, sekä arvottaa ne vakavuuden mukaan. Näin turvallisuuden parannustoimet tulee kohdennettua kustannus- ja turvallisuustehokkaasti. Riskien arviointi on turvallisuuden suunnitelman perusta.

Työsuojelun toimintaohjelma

Kirjallisen turvallisuuden suunnittelun, työsuojelun toimintaohjelman, tavoitteena on pohtia etukäteen, kuinka tapaturmat ja vahingot voidaan ehkäistä, ja toisaalta kuvata miten toimitaan jos jotakin sattuu. Kirjallinen laadinta tekee suunnittelusta tavoitteellisempaa, ja toisaalta sen avulla on helppo viestiä työntekijöille ja esimerkiksi alihankkijoille keskeisistä turvallisuuteen liittyvistä asioista yrityksessä.

Siisteys ja järjestys

Hyvä siisteys ja järjestys ovat turvallisuuden perusta. Niiden parantaminen on erittäin kustannustehokas keino vähentää tapaturmia ja vahinkoja ja samalla lisätä työskentelyn tehokkuutta. **Mittaamalla** siisteyttä ja järjestystä säännöllisesti, voidaan usein havaita ajoissa "hiljalleen hiipivä" epäjärjestys. Mittaustulosta käytetään useissa yrityksissä tulospalkkion perustana.

Turvastartti on toteutunut, kun:

- ❖ riskienarviointi on tehty ja se on dokumentoitu.
- ❖ työsuojelun toimintaohjelma on laadittu.
- ❖ järjestyksen ja siisteyden taso on mitattu.

Työympäristö

Henkilöstöllä tulee olla käytettävissään asianmukaiset soisialitilat; WC-, pesu ja taukotilat. Jos työtilat ovat kylmät (tai kuumat), on tärkeää, että tauolla pääsee lämmittelemään (tai jäähdyttelemään). Ilman epäpuhtaudet lisäävät sairastavuutta sekä ammattitauteja. Ilmanlaatua ei voi välttämättä arvioida ilman mittauksia. Mittauksiin ja ilmanlaadun arviointiin apua voi kysyä työterveyshuollosta. Riittävä ilmanvaihto, kohdepoisto ja säännöllinen siivous parantavat yleensä ilmanlaatu vähentäen samalla terveys sekä palovaaraa. Valaistuksen riittävyttä kannattaa tiedustella työntekijöiltä. Työpisteet, kulkuväylät ja portaat tulee erityisesti olla hyvin valaistuja. Melu on todennäköisesti liian korkea, jos metrin päästä ei kuule normaalia puhetta. Portaissa ja yli 2 m korkeissa tasoissa tulee olla kaiteet. Hyvä siisteys ja järjestys ovat keskeisiä asioita työpaikkojen työ- ja paloturvallisuudessa. Siisteyden ja järjestyksen ylläpitämiseksi jätteistöiden tulee olla helposti saavutettavista. Tarvittaessa työpisteiden lähellä tulee olla väliaikaissäilöt jätteille. Työvälineille ja varastoitavalle tavaralle tulee olla varattu, yhdessä sovittu säilytystila. Siivouksen tulee olla säännöllistä mm. pölyaltistuksen vähentämiseksi.

Työn kuormittavuus ja ergonomia

Fyysinen kuormittavuus lisääntyy, jos työ sisältää paljon käsin tehtäviä nostoja. Kuormitusta lisää, hankalan muotoiset taakat, nostotilan ahtaus sekä kylmyys, kuumuus, melu ja liukkaus. Ergonomian arviointiin ja parantamiseen voi saada apua työterveyshuollosta. Henkistä kuormitusta lisäävät mm. työn pakkotahtisuus, vähäiset vaikutusmahdollisuudet työhön, työpaikkakiusaaminen tai muuten huono ilmapiiri. Ylityöt ja kiire lisäävät tapaturmia sekä pidemmällä aikavälillä myös muita sairauksia. Pitkällä aikavälillä tulisi työt järjestää niin, ettei 8 tunnin työpäivä ylittyisi. Työt eivät saa myöskään kuormittaa liikaa joitain tiettyjä työntekijöitä tai ammattiryhmiä

Työyhteisön toimivuus

Esimies-alaissuhteilla ja työilmapiirillä on vaikutusta työhyvinvoinnin lisäksi turvallisuuteen. Hyvän turvallisuuskulttuuriin työpaikassa työntekijät valitsevat oma-aloitteisesti turvallisen työskentely menetelmän, käyttävät suojaimia ja välttävät riskinottoa. Yrityksen turvallisuuskulttuuriin voidaan vaikuttaa johdon esimerkillä, johdonmukaisella toiminnalla turvallisuuden parantamiseksi sekä koulutuksella ja tiedotuksella.

Koneet ja laitteet

Koneiden ja laitteiden tulee olla ehjät ja käytettävään työhön soveltuvat. Niiden yleinen kunto on tarkastettava säännöllisesti (esimerkiksi kotelon tai johtojen eheys). Kiinteät suojukset tulee olla paikallaan. Nielut, puristumis- ja takertumisvaara tulee poistaa sekä leikkaavat osat on suojattava. Määräaikaistarkastuksista on huolehdittava. Koneiden käyttöön tulee perehdyttää myös häiriötilanteissa. Trukit ja muut nostimet on tarkastettava säännöllisesti. Niitä käyttävät työntekijät on perehdytettävä niiden turvalliseen käyttöön.

Liikkuminen ja liikenne

Kulkutiet, erityisesti portaat ja poistumistiet, tulee olla vapaana tavarasta. Kompastumis- tai putoamisvaara aiheuttavat rakenteet tulee korjata. Kulkuteillä ei saa säilyttää tavaraa. Liukkauden poistamisesta on huolehdittava sisällä ja ulkona, erityisesti paikoissa joissa tehdään tavaroiden siirtoa. Tavaroille ja varastoiville käyttötavaroille tulee olla tukevat, turvalliset riittävän tilavat lastaus- ja säilytystilat. Tavaroiden siirto ja käsittely tulee olla mahdollista tehdä turvallisesti. Työmaaliikenne ja työskentely sekä henkilöliikenne on pyrittävä erottamaan toisistaan. Jos erilaista liikennettä on paljon, on hyvä sopia työpaikan omista liikennesäännöistä ja tiedottaa ne myös ulkopuolisille.

Palo ja ympäristöturvallisuus

Kemikaalit: Kaikki käytössä olevat kemikaalit tulisi olla luetteloitu ja niistä tulisi olla käyttöturvallisuustiedotteet saatavilla. Kemikaaleja tulee käyttää, säilyttää ja hävittää käyttöturvallisuustiedotteen mukaisesti. Kemikaalit tulisi säilyttää hyvin ilmastoidussa paikassa. Jos palavia ja helposti tai erittäin helposti syttyviä kemikaaleja on paljon, ne on säilytettävä erillisessä paloteknisessä osastossa. Kemikaaleja tulee käsitellä turvallisesti ja tarvittaessa on käytettävä asianmukaisia suojaimia.

Alkusammutuslaitteisto: Alkusammutuslaitteiston sijaintipaikat tulee olla merkitty ja edustat vapaana. Niiden tarkastusten ja huoltojen tulee olla voimassa. Poistumistiet tulee olla merkitty ja merkivalojen toiminta on varmistettava säännöllisesti. Palo-ovien tulee olla savutunnistimella varustettuja itsestään ja salpautuvia tai kiinni kokoajan. Palo-osastoivat rakenteet tulee olla ehjät ja läpiviennit (sähköjohtojen ja ilmastointi kanavien osastoivien rakenteiden läpi) tulee olla tiivistetty asianmukaisesti.

Muut vaarat:

Yritysten toiminta, toimitilat ja henkilöstö ovat aina erilaisia, ja tämän takia vaarat ja riskitekijät ovat yksilöllisiä. Tarkastuslista kattaa yleisimmät vaaran paikat eri teollisuusalojen yrityksissä. Yrityksen toimintaan voi myös muita riskejä ja vaaroja, jotka tulee tunnistaa ja poistaa tai muuten varautua niihin.

Työsuojelun toimintaohjelman löydät LähiTapiolan sähköisistä asiantuntijapalveluista tai saat sen yhteyshenkilöstäsi.

Järjestysmittari

Teollisuus ja tuotanto

X = ei koske meitä
0 p.= korjattavaa
1 p.= asia kunnossa

Työpisteet

X 0 p. 1 p.

1. Työpisteessä on vain välittömään työhön tarvittavia työvälineitä	☐	☐	☐
2. Muut työvälineet ovat säilytyspaikoillaan	☐	☐	☐
3. Muut kuin tekeillä olevasta työstä aiheutuneet roskat on korjattu pois	☐	☐	☐
4. Tavaraa on varastoitu vain lyhyen ajan tarpeeseen	☐	☐	☐
5. Koneet ja laitteet ovat ehjiä ja turvalaitteet ovat paikoillaan	☐	☐	☐

Kulikutiet

6. Kulkuteillä ei ole tavaraa eikä johtoja	☐	☐	☐
7. Kulkuteillä ei ole liukkaita (jää, vesi, roskat)	☐	☐	☐

Varastointi

8. Varastoitavat tavarat ovat selkeästi varatuilla paikoilla	☐	☐	☐
9. Hyllyjä tai kuormalavoja ei ole ylitäytetty	☐	☐	☐
10. Kulku- ja kuljetustiet ovat tyhjänä tavarasta	☐	☐	☐

Muut

11. Aputasot, putoamissuojat, kaiteet ja tikkaat ovat paikoillaan ja ehjiä	☐	☐	☐
12. Suojavälineitä käytetään tai ne ovat asianmukaisessa säilytyksessä	☐	☐	☐
13. Vaaralliset ja paloherkät materiaalit ja kemikaalit ovat asianmukaisesti varastoitu	☐	☐	☐
14. Sosiaali- ja taukotilat ovat siistit	☐	☐	☐
15. Piha-alueet ovat siistit ja edustavat	☐	☐	☐

Pisteet yhteensä

Korjattavaa

Työympäristö järjestykseen

1. Poista turhat tavarat

Työympäristön siisteyden ja järjestyksen parantaminen on yleensä hyvä aloittaa poistamalla tarpeeton ja rikkiäinen tavara. Poistettava tavara kannattaa lajitella ainakin kierrätyskelpoiseen, sekajätteeseen ja ongelmajätteeseen. Oman alueen kierrätysohjeista ja -mahdollisuuksista saa lisätietoa esimerkiksi oman kunnan internet-sivuilta.

2. Tavaroille ja työvälineille merkityt säilytyspaikat

Työympäristö pysyy järjestyksessä ja siistinä, kun kaikille tavaroille ja työvälineille on järjestetty säilytyspaikka. Säilytyspaikat voi olla hyvä merkitä, koska näin työntekijät ja muut asianomaiset löytävät tavarat helpommin ja toisaalta osaavat palauttaa ne paikoilleen. Varastot tulee järjestää niin, että tarvikkeiden hakeminen ja varastointi voidaan tehdä turvallisesti. Kiinteistöjen seinustoille ei saa varastoida tavaraa tuhopoltto riskin vuoksi.

3. Jätteille ja roskille säilytyspaikat

Jätteille ja roskille tulee olla helposti saavutettavat säilytyspaikat. Jos työn yhteydessä jätettä tulee paljon, voi olla tarpeellista hankkia työpisteisiin väliaikaisjätesäilöt, jotka tyhjenetään esimerkiksi päivän päätteeksi. Jätteiden lajittelusta on lisätietoa ympäristöturvallisuus osiossa. Jäteastia on sijoitettava vähintään 8 metrin päähän päärakennuksesta ja jätetilan on hyvä olla lukittu. Kiinteistöjen seinustoille ei saa varastoida jätteitä tuhopoltto riskin vuoksi.

4. Säännöt siisteydelle ja järjestykselle

Työntekijöiden kanssa on hyvä sopia periaatteista, joilla työympäristö pysyy siistinä ja järjestyksessä. Esimerkiksi tyhjenetäänkö työpisteiden lähellä olevat roskasäiliöt päivittäin, mitä työvälineitä säilytetään työpisteissä ja miten kulkuväylä pidetään puhtaana tavarasta. Joskus siisteydelle ja järjestykselle voi olla tarpeellista asettaa tavoitteet, joiden saavuttamisesta työntekijät palkitaan.

5. Yleissiivous

Yleissiivous kannattaa yleensä ulkoistaa ammattisiistijälle. Yleissiivous vähentää myös sairastumisia mm. pölyaltistuksen vähetessä. Hyvä yleinen siisteys lisää myös motivaatiota muun siisteyden ja järjestyksen ylläpitoon.

6. Järjestyksen mittaaminen

Järjestyksen ja siisteyden tasoa sekä kehittymistä kannattaa ainakin aluksi mitata. Järjestyksen tason mittaaminen voi olla palkitsemisen perusta. Mittaaminen nostaa selkeästi esille ongelmakohtia. "Silmä" saattaa tottua vähitellen takaisin hiipuvaan epäjärjestykseen. Mittaamalla säännöllisesti, epäjärjestyksen kierre saadaan katkaistua ajoissa.

Mittaajina voi tarpeen mukaan toimia joko työntekijät vuorollaan, esimies tai joku muu, jolle tehtävä on vastuutettu. Mittausväli voi vaihdella tarpeen mukaan jopa päivästä kuukauteen. Mittauksen tuloksista kannattaa antaa palautetta työntekijöille.

7. Palkitseminen ja motivointi

Järjestys ja siisteys paranevat tehokkaimmin, jos työntekijöitä motivoidaan jollakin palkinnolla tavoitteet saavutettaessa. Tavoite voi olla joku tietty siisteyden ja järjestyksen taso tai järjestyksen taso, joka on pysynyt tietyn ajan. Jotkut yritykset ovat sitoneet järjestysmittarin tuloksen tulospalkkaukseen. Tärkeää on huomioida ja antaa palautetta erityisesti parantuneesta siisteyden ja järjestyksen tasosta.

Järjestyksen ja siisteyden parantamiseen käytetty aika ja vaiva, sekä palkitsemiseen käytetty raha maksavat yleensä itsensä nopeasti takaisin toiminnan tehostuessa, vähentyneissä sairais- ja tapaturmapoissaoloissa sekä paloturvallisuuden parantuessa.

Turvateot

Sähköturvallisuudesta huolehtiminen

1) Lakisääteiset sähkötarkastukset

Säännölliset ja lakisääteiset sähköasennusten tarkastukset ovat tärkeä osa henkilöstön ja kiinteistön turvallisuutta. Sähkölaitteiston määräaikaistarkastus on lakisääteinen velvoite. Määräajoin tehtävä tarkastus varmistaa osaltaan asennusten turvallisuuden ja osoittaa mahdolliset puutteet ennen kuin ne aiheuttavat sähköisku ja tulipaloja. Tarkastuksen tilaaminen kuuluu laitteiston haltijan tehtäviin. Tarkastus on sähköasennuksille vastaava kuin autokatsastus on autolle.

Mitkä laitteistot on lakisääteisesti tarkastettava?

Tarkastusvälit määräytyvät sähkölaitteistoluokan mukaan. Laitteistoluokkia on kolme. Suuri osa pienten ja keskisuurten yritysten laitteistoista kuuluu luokkaan 1.

Laitteistoluokassa 1 määräaikaistarkastuksia on tehtävä yli **35 A** pääsulakkeilla varustetuille, liike-, toimisto-, teollisuus- ja maatalousrakennusten sekä ulkoalueiden sähkölaitteistoille sekä näitä vaativammille sähkölaitteistoille. Lakisääteinen tarkastusväli luokassa 1 on **15 vuotta**.

Luokkien 2 ja 3 tarkastusvälit ovat 5 ja 10 vuotta. Luokan 2 ja 3 määritelmät on kuvattu liitteessä.

2) Lämpökamerakuvaus sähkölaitteistoille, ei lakisääteinen

Sähköpääkeskusten ja sähkölaitteiden vialliset liitokset ja ylikuormitetut komponentit aiheuttavat suuren paloturvallisuusriskin. Lämpökamerakuvaamalla löydetään ylikuormittuneet sulakkeet, releet, hapettumat, oikosulkukohdat, vialliset liitokset ja alimitoitettut johdot. Havaitut puutteet on korjattava välittömästi.

Kuvauksen mukaiset korjaukset saa suorittaa Tukesin (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto) hyväksymä sähköasentajataho.

Turvateko on toteutunut, kun:

- ❖ Lakisääteinen sähköasennusten määräaikaistarkastus on tehty ja pöytäkirja on yrittäjällä tallessa.

TAI

- ❖ Lämpökamerakuvaus sähkökeskuksille on suoritettu, raportti toimitettu sekä puutteet korjattu.

JA

- ❖ Sähkötarkastuksen jälkeen rikkoutuneita sähköasennuksia, valaisimia, jatkojohto- tai muita kyseenalaisia väliaikaisasennuksia ei ole.

Kiinteistön sähköturvallisuuden varmuudeksi, sähköasennusten määräaikaistarkastukset

Säännölliset ja lakisääteiset sähköasennusten tarkastukset ovat tärkeä osa kiinteistön kunnossapitoa. Sähkölaitteiston määräaikaistarkastus on lakisääteinen velvoite. Tarkastuksen tilaaminen kuuluu laitteiston haltijan tehtäviin. Laiminlyöty tarkastus voi vaikuttaa vakuutusturvaan mahdollisissa onnettomuustapauksissa..

Mitkä laitteistot on tarkastettava?

Tarkastus vaaditaan myös asuinrakennuksissa mahdollisesti sijaitseville luokkiin 2 tai 3 kuuluville sähkölaitteistoille (esim. lääkäriasemat).

Tarkastusvälit määräytyvät sähkölaitteistoluokan mukaan:		
Laitteistoluokka	Laitteisto	Tarkastusväli
Luokka 3	<ul style="list-style-type: none">sähkölaitteisto TUKESin kemikaalilupaa edellyttävässä räjähdysvaarallisessa tilassalääkintätilan sähkölaitteisto leikkaussalin sisältävässä sairaalassa ja lääkäriasemalla	5 vuotta
Luokka 2	<ul style="list-style-type: none">yli 1000V osia sisältävä sähkölaitteisto rakennuksessa tai rakennusten ulkopuolella (suurjänniteliittyjät) ja teholtaan yli 1600 kVA:n pienjänniteliittyjätlääkintätilan sähkölaitteisto leikkaussalia sisältämättömässä sairaalassa ja lääkäriasemalla	10 vuotta
Luokka 1	<ul style="list-style-type: none">muu kuin asuinrakennuksen sähkölaitteisto, jossa pääsulakkeet ovat yli 35 A (mm. julkiset rakennukset, liike-, teollisuus- ja maatalousrakennukset, ulkoalueet)asuinrakennusten liiketilan tai pääasiassa muuta käyttöä kuin asumista palvelevan tilan laitteisto, jossa pääsulakkeet ovat yli 35 Ailmoituksenvaraisen räjähdysvaarallisen tilan sähkölaitteisto (paikallisviranomaisille tehtävä ilmoitus)	15 vuotta

Mitä tarkastuksessa tehdään?

Määräaikaistarkastuksessa varmistaudutaan siitä, että sähkölaitteiston käyttö on turvallista ja laitteistoa on pidetty asianmukaisessa kunnossa. Myös laitteiston piirustusten ja ohjeiden on oltava riittävässä laajuudessa ajan tasalla ja saatavilla käyttöä, huoltoa ja korjauksia varten. Lisäksi tarkastetaan, että laitteiston mahdollista laajennus- ja muutostöistä on olemassa asianmukaiset tarkastuspöytäkirjat. Puolueeton tarkastaja valvoo laitteiston haltijan etua.

Kuka tilaa ja kuka tekee tarkastuksen?

Sähkölaitteiston haltijan lakisääteinen velvollisuus on huolehtia, että määräaikaistarkastus tulee tehdyksi ajallaan. Velvoite on käytännössä yleensä kiinteistön/rakennuksen omistajalla, ellei omistaja voi osoittaa laitteistosta vastuussa olevaa muuta haltijaa. Vuokrasuhteissa tarkastuksen teettäminen kuuluu yleensä sille, joka yleensäkin vastaa kiinteistön/rakennuksen pitkäaikaisesta kunnossapidosta, ellei toisin ole sovittu.

Tarkastuksia tekevät valtuutetut tarkastuslaitokset ja valtuutetut tarkastajat. Luettelo tarkastuspalveluja tarjoavista toiminnanharjoittajista yhteystietoineen on saatavilla TUKESin verkkosivuilta WWW.tukes.fi. Sieltä löytyvät myös tarkastuksia koskevat keskeisimmät säädökset ja tarkentavat ohjeet (TUKES-ohje S4 Sähkölaitteistot ja käytön johtajat).

Murtosuojaus

Yrittäjän edun mukaista on estää rikos ennakolta. Rikosturvallisuustyölläkin edistetään ja parannetaan yrityksen tuottavuutta, henkilökunnan hyvinvointia, yrityskuvaa ja näin myös kilpailuetua. Ennaltaehkäisemällä yritykseen kohdistuva rikollisuus ja uhka, varmistetaan häiriötöntä toimintaa sekä lisätään henkilökunnan hyvinvointia.

Turvateko on toteutunut, kun yrityksen:

- ❖ Lukitus on kunnossa.
 - Yrityksen toimitilaa rajoittavat ovet lukitaan sekä käyttö- että varmuuslukolla. Nosto-, kippi-, taite- ja liukuovet lukitaan kahdella riippulukolla.
- ❖ Omaisuuden säilytys on kunnossa.
 - Omaisuutta säilytetään varkauden ehkäisemiseksi siten, ettei säilytystilaan voida tunkeutua rakenteita tai lukkoja vahingoittamatta tai käyttämättä väkivaltaa.
- ❖ Omaisuus säilytetään tilapäisessä säilytyspaikassa tai autossa turvallisesti.
 - Jos irtainta omaisuutta, kuten rakennustyökaluja, elektronisia tai optisia laitteita joudutaan jättämään autoon ilman valvontaa, esineet on jätettävä **ikkunattomaan tavaratilaan tai muuten suojattava katseilta**. Säilytystilan on oltava sellainen, että sinne **ei voida tunkeutua rakenteita tai lukkoja vahingoittamatta tai käyttämättä väkivaltaa**.

Vakuutuskohteen suojaamiseksi kullekin toimialalle on määritelty oma rakenteellinen Murtosuojeluohje (1-3). Esim. kultasepäntiikkejille on murtosuojeluohje 3 ja parturikampaamoille murtosuojeluohje 1.

Toimialakohtaiset suojeluohjeet saat tarvittaessa LähiTapiolasta tai www.vahingontorjunta.fi

Alkusammutus

Kaikista paloista n. 75 % sammutetaan alkusammuttimilla.

Alkusammutus on alkusammuttimilla tapahtuvaa tulipalon torjuntaa. Alkusammutuksella pyritään tulipalon sammuttamiseen, rajoittamiseen tai hillitsemiseen. Täydellinen sammutus vaatii nopeaa ja varmaa toimintaa ja toimivia välineitä.

Alkusammutusvälineillä tarkoitetaan yhden henkilön käyttöön soveltuvia itse kohteessa tai sen välittömässä läheisyydessä olevia helposti käsille saatavia sammutusvälineitä, jotka sopivat erityisesti palonalkujen ja pienehköjen palojen sammuttamiseen.

Alkusammutuskalustoa ovat käsisammuttimet, pikapalopostit ja sammutuspeitteet. Alkusammuttimet on sijoitettava näkyvään paikkaan. Niiden edessä ei saa edes tilapäisesti säilyttää tavaraa.

Turvateko on toteutunut, kun:

- ❖ Sammuttimien määrä on vähintään yksi 6 kg:n 27 A 144 B-C teholuokan sammutin tai pikapaloposti.
- ❖ Yrityksessä on 1 sammutin alkavaa 300 m² kohden. Etäisyys sammuttimeen ei ole yli 20 m mistään rakennuksen kohdasta.
- ❖ Sammuttimet on merkitty näkyvästi kiintein opastein.
- ❖ Sammuttimien tarkastus on voimassa.
- ❖ Alkusammutusharjoitus tai henkilökunnan opastus on toteutettu.
- ❖ Kokoontumispaikka onnettomuustilanteessa on sovittu.
- ❖ Ohjeet palohälytyksen suorittamisesta ovat näkyvillä seinällä.
- ❖ Toimintaohjeet vaaratilanteessa toimimisesta ovat näkyvillä seinälle.

Sammutuspeite on todettu toimivaksi ja huokeaksi alkusammutusvälineeksi. LähiTapiola suosittelee myös sammutuspeitettä.

Työterveyshuolto

Työterveyshuolto on tärkeä ja hyödyllinen terveyteen, hyvinvointiin ja työturvallisuuteen liittyvien asioiden yhteistyökumppani yrittäjälle. Erilaiset fyysiset ja henkiset ongelmat voidaan ratkaista ennaltaehkäisemällä ja huomioimalla ne ajoissa ennen kuin niistä tulee normaalia työtä tai työyhteisön toimivuutta haittaavia tekijöitä.

Työterveyshuollon palveluntuottajan valinta voi olla haastavaa, mutta huolellinen valinta ja toimiva yhteistyö auttavat yrittäjää pitämään huolta henkilöstöstään.

Työpaikkaselvityksessä saadaan todellista tietoa yrityksen työterveystarpeista. Kun työterveyshuollon toimintasuunnitelma laaditaan työpaikkaselvityksen pohjalta, tulee turvallisuutta ja terveyttä parantavat toimet ja resurssit kohdennettua tehokkaasti. Työterveyshuollon **toimintasuunnitelmaan** kuvataan työterveyden tarpeet ja tavoitteet.

Turvateko on toteutunut, kun:

- ❖ Yrityksellä on voimassa oleva työterveyshuollon sopimus.
- ❖ Yrityksellä on työterveyshuollon toimintasuunnitelma.
- ❖ Työterveyshuollon työpaikkaselvitys on tehty.

Tietoturvallisuus

Tietoturvallisuuden merkitys yrityksen tietojen suojaamisessa korostuu vuosi vuodelta. Yrityksellä voi olla toiminnaltaan tärkeitä kriittisiä tietoja digitaalisessa muodossa joiden häviäminen tai tuhoutuminen voi aiheuttaa yrityksen toiminnan kannalta jopa tuotannon pysähdyksiä. Vähentämällä yrityksen tietoon kohdistuvia ulkoisia ja sisäisiä uhkia voi ennaltaehkäistä tietoon kohdistuvia riskejä.

Turvateko on toteutunut, kun:

- ❖ Yrityksen työasemissa sekä palvelimissa on käytössä asianmukainen virustorjunta.
- ❖ Yritys huolehtii kriittisten tietojen varmistuksista ja turvallisesta säilytyksestä.

Ympäristöturvallisuus

Ympäristöturvallisuus vaihtelee eri yrityksissä huolellisesta lajittelusta vakavien ympäristövahinkojen ehkäisyyn. Ympäristöturvallisuudessa pienillä teoilla on suuria vaikutuksia, vähintään pitkällä aikavälillä. Esimerkiksi jätteiden lajittelu, joka sujuu alkujärjestelyn ja -opettelun jälkeen "itsestään", säästää pidemmällä aikavälillä ympäristöä sekä pienentää kustannuksia. Toisaalta taas ympäristövahingot voivat tulla yrittäjille kalliiksi, niin rahallisesti kuin maineenmenetyksenäkin.

Turvateko on toteutunut, kun joku seuraavista kohdista täyttyy:

- ❖ Öljysäiliöt tarkastetaan.
- ❖ Lajittelua tehostetaan paikallisten vaatimusten mukaan. Jätelajikkeita on oltava vähintään **neljä**.
- ❖ Yrityksessä tehdään investointi, joka säästää energiaa tai muuten ympäristöä tai pienentää ympäristövahinkoriskiä.

Koulutukset ja perehdyttäminen

Turvallisuuteen liittyvät koulutukset lisäävät osaamista ja tietämystä turvallisista toimintatavoista sekä parantavat työntekijöiden asennoitumista turvallisuuteen. Tämä on tärkeää koska, tapaturmien ja vahinkojen torjunnassa pienillä valinnoilla jokapäiväisessä työssä on suuri merkitys. Koulutuksella voi vaikuttaa, että tehtäisiin valintoja, jotka eivät aiheuta tapaturmia tai vahinkoja. Toisaalta taas vahingon tai tapaturman sattuessa, nopealla ja oikeilla toimilla voidaan pelastaa työntekijän terveys tai välttää suurempi vahinko.

Huolellinen perehdytys nopeuttaa tehokkaan työaloittamista sekä vähentää virheiden ja tapaturmien määrää. Jokainen uusi työntekijä, pitkään poissaollut tai tehtäviään vaihtava työntekijä tulee perehdyttää tehtäviinsä kokemus, ammattitaito ja työn vaatavuus huomioiden.

Turvateko on toteutunut, kun joku seuraavista kohdista täyttyy:

- ❖ Vähintään 1 työntekijällä on voimassa oleva työturvallisuuskortti.
- ❖ Vähintään 1 työntekijällä on voimassa oleva ensiapukortti.
- ❖ Vähintään 1 työntekijällä on voimassaoleva tulityökortti ja tulityöt on ohjeistettu.
- ❖ Muu turvallisuuteen tai työhyvinvointiin liittyvä koulutus.
- ❖ Vähintään 2 työntekijää on perehdytetty kirjallisen kaavakkeen avulla.

Turvallisuustiedottaminen

Turvallinen työpaikka on yhdistelmä turvallista työympäristöä sekä oikeanlaista asennetta ja organisaation sisäistä kulttuuria. Työskentely ympäristöä ei voi saada koskaan täysin turvalliseksi, vaan aina inhimilliset valinnat joko lisäävät vahinkoja ja tapaturmia tai vähentävät niitä.

Yrityksen sisäinen ja esimiehen antama turvallisuustiedotus ja turvallisuuskeskustelut ovat tehokas keino vaikuttaa turvallisuusasetuksiin, hyvän turvallisuuskulttuurin syntymiseen ja sitä kautta vahingottomuuteen ja tapaturmattomuuteen.

Turvateko on toteutunut, kun:

- ❖ Työntekijöiden tietoon on saatettu 3 turvallisuuden **tietoiskua** tai vastaavaa tiedotetta.

Tapaturman, vaara- tai läheltä piti -tilanteen tutkiminen

Tapaturman tutkinnan tavoitteena on löytää tapaturmaan johtaneet syyt, poistaa ne ja sitä kautta ehkäistä vastaavankaltaiset tapaturmat. Tapaturmien taustalla on yleensä useita syitä, tapaturmatekijöitä.

Tunnistamalla nämä tapaturmatekijät ja poistamalla ne, voidaan lisätä turvallisuutta tehokkaasti. Usein tapaturmatekijät, kuten epäjärjestys on ainakin osatekijänä monenkaltaisiin tapaturmiin, niin kaatumiseen kuin kompastumisiin, kuin nostotapaturmiin.

(Vaara- tai läheltä piti -tilanteessa työtapaturma melkein tapahtui.)

Turvateko on toteutunut, kun:

- ❖ Yrityksessä on tutkittu järjestelmällisesti 1 tapaturma tai vaaratilanne. Tutkimus tulee olla kirjallisesti dokumentoitu.

Tapaturman, vaara- tai läheltä piti -tilanteen tutkimusmalli:

Kuvaus työtapaturmasta tai vaara- tai läheltä piti -tilanteesta (mitä tapahtui):

Tapaturmaan tai vaara- tai läheltä piti -tilanteeseen johtaneet syyt, tapaturmatekijät (tavoitteena löytää 5 syytä):

Miten vastaavat työtapaturmat tai vaara- tai läheltä piti -tilanteet ehkäistään jatkossa:

Muuta materiaalia

Siisteys ja järjestys

Hyvä siisteys ja järjestys on paras keino parantaa työpaikkojen turvallisuutta ja vähentää tapaturmia. Kompastumiset, putoavat esineet ja kaatuilevat tavarat aiheuttavat paljon vähäisiä tapaturmia mutta ovat myös osallisina suurimmassa osassa vakavista tai kuolemaan johtavista tapaturmista. Useilla työpaikoilla erilaisten siisteys mittareiden lukujen parantuessa, tapaturmaluvut kääntyvät laskuun. Pölyn, jätteiden ja hiekan säännöllisellä siivoamisella voidaan vähentää riskiä sairastua vakaviin sairauksiin ja ammattitauteihin.

Työtapaturmien lisäksi tulipaloriskiä voidaan pienentää merkittävästi pitämällä tavarat järjestyksessä ja paikat siistinä. Huono järjestys ja siisteys haittaavat työntekoa. Tavaroiden paikalleen paneminen vie vähemmän aikaa kuin väärästä paikasta olevan tavarain etsiminen. Siisti yritys näyttää myös asiakkaasta laadukkaammalta ja paremmalta.

Hyvällä siisteydellä ja järjestyksellä turvallisempi ja viihtyisämpi työpaikka:

- Joskus työpaikan siisteyden ja järjestyksen ylläpito kannattaa aloittaa suursiivouksella, jossa tarpeellinen ja tarpeeton tavara lajitellaan ja tarpeellisille tavaroille järjestetään säilytystilat.
- Kaikille tarpeellisille tavaroille on oma paikkansa, jonne ne viedään kun niitä ei tarvita. Materiaalit ja tarvikkeet varastoidaan niille varatuilla paikoissa.
- Työpisteissä on tavara vain lyhyen ajan tarpeisiin.
- Käytävillä ja kulkuteille ei varastoida tavaraa.
- Tarvittavat siistimisvälineet tulee olla helposti saatavilla.
- Roskille ja jätteille on helposti saavutettava paikka. Jätteet, erityisesti ongelma jätteet lajitellaan asianmukaisesti. Kunkin jätelajikkeen säilytyspaikka on oltava merkitty.
- Järjestyksen ylläpito kuuluu jokaisen vastuulle. Se ei ole sama asia kuin siivoaminen.
- Siisteyttä järjestystä voi seurata TR-mittarin, Tuttavan tai Elmerin kaltaisilla työvälineillä. Mittareiden avulla voidaan vertailla järjestyksen tasoa ja löytää ongelmakohdat tehokkaasti.
- Aluksi siisteyden ja järjestyksen ylläpitäminen vaatii vaivannäköä ja opettelua, mutta sen jälkeen paikat pysyvät järjestyksessä lähes itsestään.

Mitä parannettavaa työpaikallanne on siisteydessä ja järjestyksessä? Millä keinoin siisteyttä ja järjestystä voidaan parantaa?

Ohjeen lukeneet / kehitysehdotuksia:

Päiväys

Työväkivalta ja sen ennaltaehkäisy

Väkivalta ja sen uhka työssä on noussut voimakkaasti esille 1990-luvulta lähtien. Suomalaisista työntekijöistä noin 5% kokee fyysistä tai henkistä väkivaltaa työssään vuosittain. Keskimääräistä enemmän väkivaltaa ja väkivallan uhkaa esiintyy terveydenhuollossa, sosiaalialalla, hotelli- ja ravintola-alalla, vartiointityössä, poliisitoimessa sekä erityisopetuksessa. Suurimmassa osassa tapauksista väkivallan tekijä on asiakas, potilas tai oppilas. Nuoret ja kokemattomat kokevat työväkivaltaa enemmän kuin vanhemmat ja kokeneemmat työntekijät.

Suurin osa väkivalta- ja uhkatilanteista tapahtuu juuri kello 20 jälkeen, ja kaupan alalla juuri liikkeen sulkemisen jälkeen.

Työväkivalta tilanteita voidaan ennaltaehkäistä

- Huolehtimalla, että takaovet, ikkunat, portit tms. kulutiet, joita asiakkaiden ei ole tarvetta käyttää, suljetaan aina huolellisesti.
- Pitämällä paikat järjestyksessä ja siistinä sekä kulku- ja hätäpoistumistiet avoimena.
- Huomioimalla tavaroiden sijoittelussa mahdolliset paikat, joihin hyökkääjä voi piiloutua
- Sopimalla yhdessä, kuinka toimitaan uhkaavassa tilanteessa
- Järjestämällä vuorot niin, ettei nuoret ja kokemattomat ole yksin, sekä perehdyttämällä heidät kohtaamaan työväkivalta tilanteet.
- Kaikista työväkivalta tilanteista ilmoitetaan esimiehelle tai turvallisuusvastaavalle. Tapahtumat kannattaa käydä läpi mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen esimiehen kanssa. Työterveyshuoltoa voi tarvittaessa käyttää apuna.
- Yrityksen sisäisestä turvallisuusjärjestelystä ei saa puhua kenellekään.

Kuinka toimimme uhkatilanteissa ja miten niihin on varauduttu?

Ohjeen lukeneet / kehitysehdotuksia:

Päiväys

Nostojen aiheuttamien sairauksien ehkäisy – työntekijät

Fyysinen työ, jossa tavaroita siirrellään tai pidetään paikallaan, lisää pitkän ajan kuluessa kehonrakenteiden sairauksia, kuten lihasten, nivelten, jänteiden, nivelsiteiden, hermojen ja luiden vammoja ja paikallisia verenkiertoelimestön häiriöitä. Vaikka joskus tuki- ja liikuntaelinten (TULE) vaivat johtuvatkin äkillisestä ja äärimmäisestä lihasvoiman käytöstä, useimmiten taustalla on kuitenkin pidempiaikainen rasitus toistuvaa, kohtalaista ja pitkään jatkuvaa voimankäyttöä työssä.

Suurimpia riskitekijöitä ovat työskentely hankalissa asennoissa, suuri voimankäytön tarve, toistoliikkeet, työskentely ilman taukoja ja palautumismahdollisuutta. Myös ympäristön olosuhteet, kuten kylmä, vetoisuus tai melu aiheuttavat lihasten jännittymistä ja altistavat TULE-sairauksille.

Nostojen suunnittelu

- Opettelemalla apuvälineiden oikean käytön ja käyttämällä niitä voi pienentää kokonaisrasitusta.
- Nosto tulee suunnitella niin, ettei vartaloa tarvitse taivuttaa tai kiertää noston yhteydessä.
- Kannattaa nostaa useita pieniä taakkoja yhden ison ja painavan sijaan.
- Lihasten palautumisen ja rentoutumisen kannalta ovat useat lyhyet työrupeamat lyhyinen taukoineen tehokkaampia kuin pitkät työkaksot pitkin taukoineen. Näin veri alkaa kiertää lihaksissa ja lihakset saavat happea ja toisaalta maitohapot poistuvat.
- Nostot kannattaa tehdä tasaisella voimalla, ei tempaisemalla. Taakka kannattaa olla mahdollisimman lähellä vartaloa.
- Hyvä nosto korkeus on rystytasolle, lattiatasolle ja hartiatason yläpuolelle tehtäviä nostoja tulee välttää.
- Nostot tulisi tehdä selkä suorana ja käyttämällä jalkalihaksia
- Hyvä valaistus, siisteys ja järjestys sekä riittävä tila vähentävät mm. kompastumisia ja lisäävät näin noston turvallisuutta. Portaat ja liuskat ovat vaarallisia paikkoja nostettaessa ja siirrettäessä tavaraa.
- Avun pyytäminen raskaissa, hankalan muotoisissa taakoissa sekä nostojen kannalta haasteellisissa tiloissa on kaikkien edun mukaista
- Hyvän lihaskunnon ylläpito vähentää myös selkävaivoja

Ohjeen lukeneet / kehitysehdotuksia:

Päiväys

Kuulon suojaus

Melu on monella tapaa elimistölle haitallista. Melu vaikuttaa ihmiseen samoin kuin stressi: Olo tuntuu epämukavalta ja lihakset ovat jännittyneet. Ärtymyskyky on alhaalla, keskittymiskyky heikkenee ja on vaikea saada unta. Jopa verenpaine kohoaa. Vaikka melu ei alentaisikaan kuuloa, se vähentää työtehoa. Meluisassa ympäristössä työntekijät myös tekevät helposti virheitä, mistä koituu melkoisia tappioita yrityksille. Lisäksi melu herpaannuttaa huomiokykyä ja peittää alleen muita ääniä, mikä lisää tapaturmien mahdollisuutta.

Melu aiheuttaa kuulon alenemaa ja tinnitusta (jatkuva korvien soiminen). Yleinen uskomus on, "koska kuulo on jo alentunut, niin suojaimia ei tarvita". Todellisuus on kuitenkin toisin päin; Jo alentunut kuulo huononee nopeammin, joten erityisesti silloin sitä on suojattava. Yleisesti yli 40 -vuotiaat kestävät melua vähemmän kuin nuoremmat. Tämän uskotaan johtuvan aikaisemmasta melurasitteesta. Erityisesti iskemelu ja voimakkaat melupiikit, kuten räjähdykset, voivat aiheuttaa tinnitusta. Tämä on erittäin kiusallinen vaiva, jota ei nyky menetelmillä voida parantaa.

Jos metrin päästä ei kuule normaalia puhetta, melua on liikaa. Melua on tällöin vähennettävä teknisin keinoin tai suojaimilla.

- Melu on torjuttava ensisijaisesti teknisen keinoin kuten äänenvaimentimilla, koteloimalla ja eristämällä melua aiheuttavia koneita sekä investoimalla koneisiin ja laitteisiin, jotka eivät ole meluisia.
- Kun melua ei voida torjua teknisin ratkaisuin, tulee käyttää kuulusojaimia. Kuulosuojaimia käytettäessä, on huomioitava seuraavaa
 - Suojaimia käytetään koko altistusaika
 - Suojaimien tulee olla ehjät. Erityisesti on huomioitava tiivisteet ja sanka. Tiivisteiden tulee olla ehjät ja ne eivät saa olla kovettuneet. Sangan tulee olla napakka, jotta se painaa suojaimet tiiviisti korvaa vasten.

10-30 dB	Lehtien havina
30-50 dB	Tietokone pöydällä
50-70dB	Normaali keskustelu
70-85 dB	Liikenteen melu
85-90 dB	Moottoripyörä, konemelu
100-110 dB	Disco
100-120 dB	Rock- konsertti
125 - dB	Kipukynnys
130-135	Suihkukone

Suurin melutaso suojaimet huomioiden	Ylempi toimenpide raja	Suurin mahdollinen altistusaika
87 dB	85dB	8 h
90 dB	88 dB	4 h
96 dB	94 dB	1 h
102 dB	100 dB	15 mi.
114 dB	112 dB	< 1 min

Lähde: Rati rita ralla- tuli talvi halla, Työterveyslaitos

Ohjeen lukeneet/ kehitysehdotuksia:

Päiväys